

Politicorvm Libri Decem

Contzen, Adam

Colonia, [1621]

Cap. I. Damna Rerumpublicarum multa, & grauia esse, & quæ ad politicum præcipuè pertineant.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95437](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95437)

POLITICORVM

LIBER NONVS.

DE

INTERNIS REI- PUBLICÆ MA- LIS.

CAPVT I.

*Damna Rerumpublicarum multa, & graviora
esse, & quæ ad Politicum præcipue
pertineant.*

QUÆMADMODVM IN HV-
mano corpore tot sunt mor-
borum cohortes, quot artus,
& membra; ita quoq; in ma-
gno Reipublicæ, Regnorum-
que systemate innumera sunt
calamitatum, pereundi-que spe-
cies, integras aliquando natio-
nes pestilentia depopulatur, quemadmodum Galli
tempore illa, quæ totum orbem obiuit. Pestem ante-
cedere, aut sequi fames solet, quæ ipsa quandoque
gentium reliquias depascitur. Solum ipsum peccatis
hominum irritatur, & concutitur, anno CHRISTI
366. totus fere orbis terræ motu violatus est. His ad-
de diluvia, incendiaque, & quicquid alicui obtrigit
mali, quod omnibus iure timeatur. Quædam ab in-
ualidis euerse sunt vrbes. Plin. l. 8. c. 29. Nec minus clara
documenta exitiis sunt etiam ex contemendis animalibus. M.
Varro. author est, à cuniculis suffosum in Hispania oppidum, à
ratibus in Thessalia: ab rana ciuitatem in Gallia pulsam, ab lo-
castis in Africa: ex Gyro Cycladum Insula incolæ à muribus
fugatos: in Italia Amyclas à serpentibus deletas. Citra Cyna-
molgos Aethiopas late deserta regio est, à scorpionibus & solpu-
gis gente sublata: & à scolopendris abactos Trarienses author
est Theophrastus. Horum malorum grauitatem quam-
uis sapiens Princeps, industria, humanitate, liberali-
tate temperare, ac leuare possit, non tamen ad Poli-
tices considerationem veniunt, cum aucti, guber-
narique nulla ratione nisi precibus, & emendatione
motum valeant.

§. 2. Cæterum damna Reipu. circa quæ prudentia
Principis versatur, duplicia sunt; vel enim ex ipsa ci-
uitate nascuntur, & in visceribus hærent, vt in homi-
ne febris, vt hydrops, vt pestis. Vel aliunde inferun-
tur, vt grando, fulmen, sagittæ. Interna mala sunt o-
dia, contemptus, factiones, proditioes, seditiones,
rebelliones. Externa, bellum. Quanquam autem ex
illis quæ docui discordiarum causa, & seditionum
anteueri, atque excludi possint, visum est tamen sin-
gularibus libris disputare de seditione & bello, ne
quicquam, quod ad perfectam Reipublicæ gu-
bernationem pertinet, deesse
videatur.

CAPVT II.

Seditionem grauisimum malum esse.

§. 1. **S**EDITIONEM quasi seitionem, seu secessionem
dicimus, cum pars reipublicæ contra partem, *Seditio gra-
ue malum*
aut contra Principem insurgit: Græci *σίσυρ* appellant. *quia ma-
grande malum, belloque calamitosius. Vnius enim*
corporis membra, quæ nisi consensu salua esse non
possunt, inter se colliduntur, mutuoque pressu sese
interimunt. Maiora sane in seditione scelera, quam
bello committuntur. Itaque omnium sapientium
iudicio nihil est bello ciuili detestabilius, cuius causæ
variae sunt; sed illa præcipua, quod odia ciuilia sunt
acerrima; magnis enim agitata causis videntur, &
cui inualuere à furore parum absunt; palam sane
furere dicimus eos, qui in sua membra sauiunt. Itaq;
cognatæ acies, cum in partibus sunt fratres, & paren-
tes, infestius concurrunt. Hinc odiorum ardentissi-
ma fuisse fraterna etiam fabulæ tradiderunt, hinc cœ-
næ Thyestæ, & Thebanorum rogorum in contraria
tendentes fumi, hinc Turcicorum fratrum iam quasi
ex lege mortes. Cum hoste externo de libertate,
de gloria, de opibus certatur, cum ciue de vita. Con-
sultatur historiæ Romanæ vetustas, hostes victos in
vrbem receperunt, sub iugum miserunt, in seruitu-
tem venderunt, & cum sauiuerunt, securi aut gla-
dio percusserunt; at in ciuili bello lucro deputabat
victus, si sine tormentis & contumelijs mori liceret.
Hostium ducibus regibusque sæpenumero peperce-
runt, suos imperatores excruciatos occiderunt, mör-
tuos omni ludibriorum genere diuexarunt. Nullum
quod memini exemplum horribilius mundo dedit
furor ciuilis eo, quod in Andronico. Describit histo-
riam Nicetas l. i. Itaque in Anemæ castellum (Andronicus
captus) duabus grauib; catenis cum ferreis seris superbo col-
lo iniectis, & compedibus oneratus, vt captiuos tractari moris
est, coniecitur, eoque habitu ad Isaacium perducto contumelio-
sis verbis insultatur, alape impinguntur, nares pulsan-
tur, barba vellitur, dentes excutuntur, capilli euelluntur, publice om-
nibus ludibrio expositus, etiam à mulieribus pugnis caditur, iis
præsertim quarum maritos aut occiderat, aut excecauerat.
Deinde præcisa dextra in idem castellum reducit sine cibo, si-
ne potu, sine villo cuiusquam officio. post aliquot dies altero oculo
effuso, scabioso camelo impositus, per forum triumphi specie
traducitur, calua glabra instar aride quercus, & obo nudiore,
& breui tunica rectus, spectaculum miserabile, quod riuos
lacrymarum elicere queat: ex oculis non inhumanis. Sed soli-
dissimi & petulantissimi vrbis incolæ, præsertim sartores, co-
rarii, opifices, & circumforanea sordidaque turba, muscarum
instar

*Ciuilia o-
dia huma-
nitatis tur-
biant.*

*Fortune
turba fuit
non Princi-
pis.*

*Malis cla-
dum gene-
ra humani
genus ex-
tremis.*

*Nihil tam
infirmum,
quod non
aliquando
validum.*